

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет архітектури будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва



РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
КОМПОЗИЦІЯ

(назва навчальної дисципліни)

Обов'язкова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

(назва програми)

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(вказати: код, назва)

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва

(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання

Українська

(вказати: на якій мові викладається навчальна дисципліна)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція» складена
(назва навчальної дисципліни)

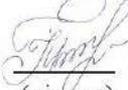
відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 5 від 25.03.2024 р.) та введено в дію наказом № 101 від 26.03.2024 р.

Розробники: Городинська Анастасія Олегівна – асистент кафедри ДПОМ

Викладачі: Городинська Анастасія Олегівна – асистент кафедри ДПОМ

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Протокол № 5 від "25" серпня 2024 року

Завідувач кафедри  Жаворонкова М.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою факультету

Протокол № 8 від "28" серпня 2024 року

Голова методичної ради факультету 
Свєнія Новак
(підпис) (прізвище та ініціали)

Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «**Композиція**» є обов'язковою освітньою компонентою освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, предметом вивчення якої є ознайомленні студентів із багатою культурною спадщиною Буковини через вивчення різноманітних видів декоративно-прикладного мистецтва, які сформувалися в результаті історичних, соціальних, етнічних та економічних впливів на регіон.

Робочою програмою освітньої компоненти «**Композиція**» передбачені мета та завдання вивчення навчальної дисципліни, окреслено компетентності, програмні результати, яких має набути здобувач ОП, критерії оцінювання навчальних досягнень студента та інші основні її структурні елементи (складові).

Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «**Композиція**» є формування у студентів фундаментальних знань і навичок у сфері композиції, стилізації та орнаментального проектування, що є необхідною основою для професійної діяльності у сфері мистецтва та дизайну. Курс спрямований на розвиток розуміння композиційних принципів, здатності гармонійно поєднувати традиційні та сучасні методи стилізації, формування індивідуального творчого підходу та професійного рівня виконання композиційних завдань.

Завдання вивчення навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни передбачає освоєння теоретичних основ композиції, гармонії форми та кольору, а також технологічних особливостей роботи з орнаментальними, рослинними, анімалістичними та геометричними мотивами. У процесі навчання студенти здобувають навички стилізації природних форм та створення композиційних рішень у декоративно-прикладному мистецтві, вчать працювати з традиційними та цифровими технологіями при створенні композицій. Особливий акцент робиться на методах роботи над проєктними завданнями, серед яких розробка авторського знаку, дитячої іграшки, ювелірної прикраси. Окрім практичної підготовки, дисципліна сприяє вихованню естетичного смаку, розвитку творчого мислення та формуванню індивідуального підходу до композиції.

Пререквізити

Для успішного засвоєння навчальної дисципліни «**Композиція**» необхідні знання та навички, здобуті під час вивчення таких дисциплін, як "Рисунок", що формує розуміння форми, пропорцій, світлотіньового моделювання; "Живопис", який сприяє освоєнню кольорової гармонії, роботи з колірними відношеннями та композицією кольору; "Історія декоративно-прикладного мистецтва", що дає уявлення про традиційні художні стилі, орнаментику, принципи стилізації в історичному контексті; "Професійна майстерність", яка забезпечує вивчення технічних навичок роботи з матеріалами, необхідних для створення композиційних та проєктних рішень.

Постреквізити

Вивчення дисципліни «**Композиція**» є важливою складовою підготовки студентів до подальших курсів та професійної діяльності. Отримані знання та навички будуть використані у таких дисциплінах, як "Історія сучасного мистецтва", де аналізуються композиційні рішення у сучасному художньому процесі, "Рисунок" і "Живопис", що сприяють удосконаленню технічної майстерності у візуальному мистецтві, "Професійна майстерність", де студенти поглиблюють свої практичні навички у сфері мистецтва та дизайну, "Актуальні питання історії та культури України", що дозволяє розглядати композиційні принципи у контексті культурної спадщини. Окрім цього, курс "Іноземна мова" забезпечує підготовку до міжнародної співпраці у сфері мистецтва та дизайну, дозволяє аналізувати світовий досвід у композиційних практиках. Дисципліна також є

необхідною базою для розробки кваліфікаційних робіт та подальшої професійної діяльності у галузі мистецтва, декоративного мистецтва та проектування.

Компетентності та програмні результати навчання згідно ОП.

У процесі вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має набутти таких компетентностей та програмних результатів:

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 10. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні компетентності (СК):

СК1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

СК 2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК 7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

СК 8. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

СК 10. Здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності.

СК 11. Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

СК 13. Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 4. Орієнтуватися в розмаїтті сучасних програмних та апаратних засобів, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням (за спеціалізаціями).

ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН 17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

Здобувач освіти повинен:

Знати:

- Основи композиції як фундаментальної дисципліни образотворчого мистецтва.
- Принципи стилізації рослинних, тваринних та геометричних форм у декоративному мистецтві.
- Закономірності ритму, симетрії, асиметрії, контрасту, нюансу та пропорцій у композиції.
- Осн Специфіку композиційних рішень у створенні художніх знаків, дитячих іграшок та ювелірних прикрас.
- Особливості кольорової гармонії у декоративному мистецтві.
- Взаємозв'язок традиційних композиційних прийомів з сучасними тенденціями у мистецтві та дизайні.

Вміти:

- Аналізувати композиційні принципи у декоративно-прикладному мистецтві.
- Стилiзувати природні та геометричні форми, адаптуючи їх до художньо-дизайнерських потреб.
- Конструювати гармонійні композиції в межах різних формотворчих завдань.
- Виконувати графічні розробки орнаментальних мотивів відповідно до визначеної тематики.
- Проектувати авторські знаки, дитячі іграшки та декоративні прикраси, враховуючи художньо-естетичні вимоги.
- Використовувати основи композиції у творчій та дослідницькій діяльності.

Володіти:

- Навичками графічного моделювання та стилізації форм.
- Методами аналізу композиційних рішень у декоративному мистецтві
- Техніками поєднання кольорових, ритмічних та пластичних елементів у композиції.
- Практичними підходами до створення композицій для різних сфер декоративно-прикладного мистецтва.

- Базовими знаннями з історії та сучасних тенденцій розвитку композиції в образотворчому мистецтві.
- Компетенціями в адаптації традиційних художніх мотивів у сучасному дизайні.

**Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни
Загальна інформація**

Форма навчання	Рік зпідготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3,4	6	180		90	-	-	90	-	3 залік 4 іспит
Заочна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

**Структура змісту навчальної дисципліни
2 курс 3 семестр**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1.													
Тема 1. Проект розпису орнаментальних мотивів вписаних в природну форму.			10											
Тема 2. Проект розпису вертикального дерев'яного пласту в народних мотивах.			10											
Тема 3. Проект вітражного розпису настільної кабінетної прикраси.			10											
Самостійна робота: Проект витинанки на святкову тематику.						30								
Разом за ЗМ1			30			30								
Усього годин	60		30			30								

**Структура змісту навчальної дисципліни
2 курс 4 семестр**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Проект розпису серії елементів гардеробу			2 0										
Тема 2. Проект декоративного розпису елементів інтер'єру			2 0										
Тема 3. Проект серії шоперів на національну тематику			2 0										
Самостійна робота: Проект багатопланового розпису на склі						60							
Разом за ЗМ1						60							
<i>Усього годин</i>	120		6 0			60							

Тематика семінарських занять – не передбачено навчальним планом

**Тематика практичних занять
2 курс 3 семестр**

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1.	Проект розпису орнаментальних мотивів вписаних в природну форму.	10
2.	Проект розпису вертикального дерев'яного пласту в народних мотивах.	10
3.	Проект вітражного розпису настільної кабінетної прикраси.	10
	Разом	30

**Тематика практичних занять
2 курс 4 семестр**

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1.	Проект розпису серії елементів гардеробу	20
2.	Проект декоративного розпису елементів інтер'єру	20

3.	Проект серії шоперів на національну тематику	20
	Разом	60

**Самостійна робота студента
2 курс 3 семестр**

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1.	Проект витинанки на святкову тематику.	30
	Разом	30

**Самостійна робота студента
2 курс 4 семестр**

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1.	Проект багатопланового розпису на склі	60
	Разом	60

Практичний зміст програми навчальної дисципліни 2 курс 3 семестр

Тема 1. Проект розпису орнаментальних мотивів, вписаних у природну форму

Завдання: Розробка композиції, в якій орнаментальні мотиви органічно інтегруються у природні форми (листя, каміння, дерево, мушлі тощо).

Склад та вимоги:

Студент виконує проект, що демонструє гармонійне поєднання орнаменту з природними формами. Композиція має відображати плавність ліній, ритміку та баланс між природною основою та декоративним розписом.

Мета: Навчитися адаптувати орнаментальні мотиви до нестандартних поверхонь, створювати композиції з урахуванням природних форм та текстур, експериментувати з кольором, лінією і стилізацією.

Формат роботи:

Формат – А1 або А2 (на вибір студента).

Розпис у довільній техніці (акварель, гуаш, акрил, графічні редактори).

Матеріали:

Традиційні (акварель, гуаш, акрил, туш, маркери).

Цифрові (Adobe Photoshop, Illustrator, Procreate).

Тема 2. Проект розпису вертикального дерев'яного пласту в народних мотивах

Завдання: Створення декоративного розпису на вертикальній площині, що відображає традиційні народні орнаменти.

Склад та вимоги:

Робота має відповідати традиційним принципам народного декоративного розпису, враховувати особливості вертикальної композиції, ритм, симетрію або асиметрію.

Важливо підібрати кольорову гаму відповідно до традиційних мотивів.

Мета: Освоєння особливостей композиції на вертикальній площині, вивчення принципів народного декоративного розпису, адаптація традиційних орнаментів до сучасного дизайну.

Формат роботи:

Формат – А1 або А2 (на вибір студента).

Техніка виконання – довільна, з можливістю використання традиційних матеріалів або цифрових інструментів.

Матеріали:

Традиційні (акрил, гуаш, олія, темпера, туш).

Цифрові (Adobe Photoshop, Illustrator, Procreate).

Тема 3. Проєкт вітражного розпису настільної кабінетної прикраси

Завдання: Розробка декоративного вітражного розпису для настільної кабінетної прикраси.

Склад та вимоги:

Композиція має відповідати стилістиці вітражного мистецтва, містити ритмічні та кольорові акценти, з урахуванням прозорості та світлопроникності.

Мета: Освоєння принципів вітражного розпису, вміння працювати з кольоровими площинами, експериментування з фактурою та світлом.

Формат роботи:

Формат – А1 або А2 (на вибір студента).

Використання традиційних технік або цифрових методів для створення ескізу.

Матеріали:

Традиційні (акрил по склу, вітражні фарби, туш, гуаш, акварель).

Цифрові (Adobe Photoshop, Illustrator, CorelDRAW).

Практичний зміст програми навчальної дисципліни 2 курс 4 семестр

Тема 1. Проєкт розпису серії елементів гардеробу

Завдання: Розробка серії декоративних розписів для елементів гардеробу (сорочки, куртки, взуття, сумки тощо).

Склад та вимоги:

Студент створює серію дизайнів, що гармонійно поєднуються між собою, враховують специфіку тканини та конструктивні особливості виробу.

Мета: Освоєння принципів декоративного оформлення текстилю, адаптація традиційних мотивів до сучасного дизайну одягу.

Формат роботи:

Формат – А1 або А2 (на вибір студента).

Розпис у довільній техніці (традиційні матеріали або цифрові методи).

Матеріали:

Традиційні (акрил по тканині, батік, шовкографія, текстильні фарби).

Цифрові (Adobe Photoshop, Illustrator, CLO 3D).

Тема 2. Проєкт декоративного розпису елементів інтер'єру

Завдання: Створення декоративного розпису для елементів інтер'єру (меблі, стіни, панно, декоративні предмети).

Склад та вимоги:

Робота повинна враховувати функціональність об'єкта, стиль інтер'єру, гармонійне поєднання кольору та орнаментальних мотивів.

Мета: Освоєння принципів інтер'єрного розпису, поєднання декоративних елементів з архітектурним середовищем, експериментування з композиційними рішеннями.

Формат роботи:

Формат – А1 або А2 (на вибір студента).

Розпис у довільній техніці (традиційні матеріали або цифрові методи).

Матеріали:

Традиційні (акрил, темпера, олія, текстурні пасти).

Цифрові (Adobe Photoshop, Procreate, SketchUp, 3ds Max).

Тема 3. Проєкт серії шоперів на національну тематику

Завдання: Створення серії графічних композицій для оформлення шоперів, натхнених національними мотивами.

Склад та вимоги:

Студент розробляє серію дизайнів, що можуть бути адаптовані для друку або ручного розпису. Роботи повинні мати стилістичну єдність, бути гармонійно збалансованими за формою, кольором і тематикою.

Мета: Освоєння принципів декоративного оформлення аксесуарів, навчання адаптації орнаментальних композицій до сучасних виробів.

Формат роботи:

Формат – А1 або А2 (на вибір студента).

Розпис у довільній техніці (традиційні матеріали або цифрові методи).

Матеріали:

Традиційні (текстильні фарби, акрил, шовкографія).

Цифрові (Adobe Photoshop, Illustrator, CorelDRAW).

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни “Композиція”

Види контролю:

Поточний контроль здійснюється протягом семестру та включає усне опитування, письмові роботи, практичні завдання та тестування. Усне опитування може бути фронтальним або індивідуальним і використовується для перевірки засвоєних теоретичних знань, зокрема основ композиції, стилізації рослинних і тваринних мотивів, правил побудови геометричних орнаментів, принципів гармонізації кольору, симетрії, ритму та контрасту. Письмовий контроль охоплює виконання самостійних робіт, термінологічних диктантів, есе, рефератів, а також наукових статей і тез, що дозволяють оцінити рівень аналітичного мислення студентів та їхню здатність аргументувати власні ідеї. Практичний контроль передбачає виконання графічних композиційних завдань відповідно до тематики курсу: стилізацію природних форм, розробку авторських знаків, створення ескізів дитячих іграшок і ювелірних прикрас. Тестовий контроль застосовується для перевірки теоретичних знань і проводиться у формі стандартизованих тестів у системі Moodle.

Рубіжний контроль проводиться після кожного змістового модуля. Він включає перегляд виконаних робіт відповідно до тематики змістового модуля та його завдань, а також тестування у Moodle. Важливою складовою рубіжного контролю є презентація самостійних проєктів, що дозволяє оцінити творчі здібності студента, його оригінальність та грамотність застосування композиційних принципів.

Підсумковий контроль проводиться у формі перегляду з комісією, до складу якої входять 3–5 викладачів за фахом. На перегляд виставляються роботи практичного та самостійного курсів, що включають графічні композиційні завдання, творчі проєкти та науково-дослідні розробки студентів. Оцінювання здійснюється на основі технічної майстерності, композиційного вирішення, інноваційного підходу, естетичної якості виконання та відповідності завданню курсу. Після оцінювання викладач проводить обговорення робіт зі студентами, аналізуючи їхні досягнення, сильні та слабкі сторони, надаючи рекомендації щодо подальшого вдосконалення навичок та розвитку творчого

потенціалу. Такий підхід сприяє формуванню аналітичного мислення, самокритичності та розумінню власного художнього стилю.

Форми контролю:

Індивідуальний контроль передбачає виконання кожним студентом особистих завдань без сторонньої допомоги. Він використовується для оцінки самостійного рівня володіння матеріалом, креативності та вміння застосовувати композиційні знання на практиці.

Груповий контроль проводиться у малих групах та передбачає виконання спільних творчих проєктів, що розвиває навички командної роботи, ефективної комунікації та розподілу завдань у процесі роботи над композиційними рішеннями.

Взаємний контроль передбачає рецензування студентами робіт одне одного. Це сприяє розвитку критичного мислення, вдосконаленню навичок аналізу композиційних рішень, а також формуванню конструктивного сприйняття критики.

Самоконтроль дає можливість студентам оцінити власні досягнення, виявити слабкі сторони та самостійно вдосконалити свої навички. Він включає аналіз виконаних завдань, виправлення помилок і вдосконалення композиційних рішень.

Загальні підходи до оцінювання:

Оцінювання студентів здійснюється комісією викладачів у форматі перегляду творчих робіт, що забезпечує об'єктивність та враховує як технічні аспекти виконання завдань, так і креативний підхід студентів. Значну роль відіграє оцінка готових і комплексних робіт, які демонструють рівень майстерності студентів, їхню здатність інтегрувати різні техніки та матеріали. Аналіз спільних проєктів дозволяє оцінити ефективність роботи в команді, вміння розподіляти обов'язки та працювати в межах загальної концепції.

Презентації та захист проєктів є важливими критеріями оцінювання, оскільки вони дозволяють студентам продемонструвати навички публічного виступу, аргументації власних рішень, конструктивної критики та рефлексії. Індивідуальні творчі роботи оцінюються за рівнем оригінальності, стильового рішення та грамотного застосування композиційних принципів.

Окрему увагу у процесі навчання приділяють використанню сучасних технологій, зокрема цифрових програм (Adobe Creative Suite, SketchUp) та VR/AR-технологій, що дозволяють студентам працювати з візуалізацією проєктів у реальному часі.

Практичні заняття включають не лише студійні завдання, а й виїзні уроки у музеях, що дають змогу аналізувати реальні твори декоративно-прикладного мистецтва. Також організовуються екскурсії Буковиною, під час яких студенти досліджують культурні особливості регіону. Важливим аспектом є підготовка студентами власних екскурсій, що сприяє глибшому засвоєнню матеріалу, розвитку навичок публічного виступу та міжкультурної комунікації.

Самостійна робота студентів є обов'язковою частиною курсу та передбачає виконання ескізних розробок, написання наукових статей, рефератів, тез, створення наукових проєктів, що можуть бути представлені на конференціях, конкурсах та виставках. Виконані самостійні завдання оцінюються за рівнем їхньої наукової аргументованості, відповідністю до обраної теми, якістю оформлення, оригінальністю підходу та повнотою розкриття матеріалу.

Такий комплексний підхід до контролю та оцінювання дозволяє ефективно перевірити рівень підготовки студентів, сформувати необхідні професійні навички, креативне мислення та здатність до самостійного аналізу композиційних рішень у сфері декоративно-прикладного мистецтва.

Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти у процесі вивчення навчальної дисципліни «Композиція»

Здобувач вищої освіти має право на участь у неформальній/інформальній освіті.

У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати **неформальної/інформальної освіти** з проблеми, що відповідає тематиці курсу («Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-for-malnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>); «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6) (<https://www.chnu.edu.ua/media/ujmf2ufm/polozhennia-pro-kontrol-i-otsiniuvannia-rezul-nach-zdobuvachiv.pdf>). Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Наприклад, Студент пройшов 10-річний курс «Основи композиції: створення орнаментів» на платформі **Coursera** (<https://www.coursera.org/learn/design-fundamentals>) та отримав відповідний сертифікат. За цей студент може отримати **10 балів** з теми «Художні основи створення декоративних мотивів» (модуль 1).

Якщо студент пройшов 2-річний курс, наприклад, «Креативний підхід до традиційного розпису» на платформі **Prometheus**, і має сертифікат, він отримує **2 бали**, тригодинний – 3 бали тощо.

За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 12 додаткових (заохочувальних) балів у межах максимальної загальної суми балів – 100.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни на підсумковому контролі

Завдання для підсумкового контролю (екзамену) з навчальної дисципліни «Композиція» розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=6232>

Форма проведення – Підсумковий контроль, згідно з навчальним планом, проводиться у формі перегляду. На перегляд виставляються роботи практичного та самостійного курсів. Після оцінювання викладач проводить обговорення робіт зі студентами.

Максимальна кількість балів, отримана студентом за екзамен – 40 балів

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю (екзамен) – **40 балів**, за **100-бальною університетською шкалою**.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	Відмінно

Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

A – «зараховано» – студент глибоко і всебічно володіє теоретичними знаннями з основ композиції, стилізації, гармонізації кольорів та побудови орнаментальних форм. Вільно аналізує художньо-композиційні рішення, застосовує набуті знання у практичних завданнях, демонструє високий рівень графічної підготовки, креативності та точності виконання композиційних робіт. Вільно аргументує вибір композиційних елементів, логічно мислить, самостійно розробляє оригінальні творчі рішення. Роботи виконані на високому художньому рівні, відповідають усім вимогам курсу, демонструють авторський підхід. Студент бере активну участь в обговореннях, творчих дискусіях, своєчасно виконує всі завдання та презентує свої проекти на високому рівні.

B, C – «зараховано» – студент добре засвоїв теоретичні основи курсу, знайомий із рекомендованою літературою, правильно застосовує основні принципи композиції у практичних завданнях. Роботи виконані охайно, містять правильні композиційні рішення, але можуть мати незначні похибки у стилізації або гармонізації елементів. Студент аргументовано викладає матеріал, висловлює своє бачення композиційних завдань, однак допускає дрібні неточності у побудові композиції або виборі кольорової гами. Виконані завдання відповідають вимогам курсу, проте не завжди демонструють високий рівень оригінальності або експериментального підходу. Участь у дискусіях активна, але не завжди впевнена.

D, E – «зараховано» – студент в основному знайомий з курсом, але демонструє поверхове розуміння композиційних принципів. Виконані роботи мають композиційні недоліки, стилізація форм неточна, кольорові рішення непереконливі. Практичні навички засвоєні частково, студент невпевнено працює з графічними техніками, припускається помилок у пропорціях, ритмічних побудовах, симетрії. Відповіді неповні, спостерігаються плутанина в поняттях та слабкі аналітичні навички. Деякі завдання виконані не в повному обсязі або подані із запізненням. Студент не проявляє ініціативи в творчих дискусіях, допускає неточності у термінології та логіці викладу матеріалу.

FX – «не зараховано» з можливістю перескладання – студент не опанував основні поняття курсу, слабо знайомий з теоретичним матеріалом, не орієнтується у принципах стилізації, композиції, гармонізації форми та кольору. Виконані роботи мають значні недоліки, відсутня стилістична узгодженість, лінійна і пропорційна побудова форми помилкова. Використання композиційних засобів хаотичне, творчий задум не прослідковується. Студент не може пояснити свої рішення, демонструє слабе розуміння термінології та логіки композиційних побудов. Значна частина завдань не виконана або подана неякісно. Спостерігаються пропуски лекцій та практичних занять, що негативно вплинуло на рівень засвоєння матеріалу.

F – «не зараховано» з обов'язковим повним курсом – студент не засвоїв основ композиції, не знайомий із програмним матеріалом і рекомендованою літературою. Відсутні практичні навички роботи з графічними техніками та стилізацією форм. Роботи або повністю відсутні, або виконані на незадовільному рівні, містять грубі помилки у композиційній побудові, відсутня логіка, ритм, гармонія. Студент не може пояснити

принципи композиційних рішень, демонструє низький рівень зацікавленості, часті пропуски занять. Відсутня ініціатива до вдосконалення власних навичок. Для повторного складання курсу необхідне повторне вивчення дисципліни з виконанням усіх передбачених навчальним планом завдань.

**Розподіл балів, які отримують студенти
2 курс 3 семестр**

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)				Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				40	100
T1	T2	T3	T4		
15	15	20	10		
Критерії для змістовного модуля №1				Критерій до екзамену	
<p>Студент повинен продемонструвати володіння основами композиції, стилізації та декоративного розпису, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Глибоке розуміння орнаментальних мотивів та їхньої взаємодії з природними формами. -Якісне виконання розпису на вертикальних поверхнях, з урахуванням масштабу, симетрії, ритму. -Вміння створювати гармонійні композиції для вітражного розпису, використовуючи принципи кольорознавства. -Точність та чистоту виконання роботи, грамотне використання технічних засобів і матеріалів. -Оригінальність та індивідуальний стиль у проектних рішеннях. 				<p>Екзамен передбачає перегляд робіт комісією із 3–5 викладачів за фахом. На перегляд виставляються всі роботи, виконані у рамках курсу (як практичні, так і самостійні). Після оцінювання викладач проводить обговорення робіт зі студентами, аналізує їхні успіхи, недоліки та дає рекомендації щодо вдосконалення.</p> <p>Оцінювання здійснюється за наступними критеріями:</p> <p>Глибина знань з теоретичного матеріалу (розуміння принципів композиції, гармонії форми та кольору, стилізації, орнаментального дизайну).</p> <p>Якість виконання графічних робіт (чіткість, охайність, відповідність завданню, композиційна грамотність).</p> <p>Креативність та художній підхід (оригінальність творчих рішень, стилістична довершеність, авторський почерк).</p> <p>Здатність аналізувати власні роботи та роботи інших (компетентність у поясненні свого композиційного вибору, аргументованість рішень).</p> <p>Уміння працювати з композиційними техніками у різних формах мистецтва (включаючи рослинні, анімалістичні та геометричні стилізації).</p>	

**Розподіл балів, які отримують студенти
2 курс 4 семестр**

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)				Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				40	100
T1	T2	T3	T4		
15	15	20	10		
Критерії для змістовного модуля №1				Критерій до екзамену	
<p>Студент повинен продемонструвати вміння застосовувати композиційні принципи в розписі текстилю, аксесуарів та інтер'єру, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Гармонійне поєднання розпису з формою та матеріалом об'єкта (тканина, дерево, інтер'єрні елементи). -Розробку серійних композицій, що зберігають стилістичну єдність і баланс. <p>Вміння адаптувати традиційні мотиви до сучасного дизайну, створюючи унікальні авторські рішення.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Якісне володіння графічними та кольоровими матеріалами, точність виконання, акуратність деталей. -Компетентне використання цифрових інструментів для підготовки макетів декоративного розпису. 				<p>Екзамен передбачає перегляд робіт комісією із 3–5 викладачів за фахом. На перегляд виставляються всі роботи, виконані у рамках курсу (як практичні, так і самостійні). Після оцінювання викладач проводить обговорення робіт зі студентами, аналізує їхні успіхи, недоліки та дає рекомендації щодо вдосконалення.</p> <p>Оцінювання здійснюється за наступними критеріями:</p> <p>Глибина знань з теоретичного матеріалу (розуміння принципів композиції, гармонії форми та кольору, стилізації, орнаментального дизайну).</p> <p>Якість виконання графічних робіт (чіткість, охайність, відповідність завданню, композиційна грамотність).</p> <p>Креативність та художній підхід (оригінальність творчих рішень, стилістична довершеність, авторський почерк).</p> <p>Здатність аналізувати власні роботи та роботи інших (компетентність у поясненні свого композиційного вибору, аргументованість рішень).</p> <p>Уміння працювати з композиційними техніками у різних формах мистецтва (включаючи рослинні, анімалістичні та геометричні стилізації).</p>	

**Питання для самоконтролю та контролю навчальних досягнень студента з
навчальної дисципліни
"Композиція"**

1. Які основні принципи побудови композиції в декоративному розписі?
2. Як гармонійно поєднувати орнаментальні мотиви з різними типами поверхонь?
3. Які особливості композиції у вертикальному та горизонтальному форматах?
4. Як колірна гама впливає на сприйняття декоративної композиції?
5. Які стилістичні особливості характерні для народного розпису?
6. Як створити цілісну серію декоративних композицій, що поєднуються за стилем?
7. Які технічні засоби використовуються у традиційному та цифровому декоративному розписі?
8. Як композиція взаємодіє з простором у декоративному оформленні інтер'єрів?
9. Які принципи гармонійного розташування орнаментальних елементів у композиції?
10. Як адаптувати традиційні мотиви до сучасного дизайну?
11. Які методи стилізації використовуються в декоративному розписі?
12. Як побудувати ритмічну та динамічну композицію у декоративному мистецтві?
13. Які особливості створення декоративних серій на текстилі та аксесуарах?
14. Яку роль відіграють цифрові технології у процесі створення композиції?
15. Як композиційні закони можуть допомогти у розробці авторського стилю?

Методи та освітні технології навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються:

1) *традиційні* дидактичні методи та прийоми:

– *словесні*: лекція, розповідь, бесіда, дискусія, дебати, повідомлення, опитування;

– *наочні*: показ, метод ілюстрацій, метод демонстрацій (використання ілюстрованих посібників, таблиць, замальовок на дошці тощо, задіяння комп'ютерної та мультимедійної техніки, демонстрація навчальних фільмів, інформаційних відеороликів, мультимедійних презентацій тощо);

– *практичні*: вправи, практичні роботи тощо.

2) *інноваційні* методи навчання: проблемне навчання, контекстне навчання (як інтеграція навчальної, наукової та практичної діяльності), особистісно-орієнтоване навчання, навчання у співпраці, ситуаційне навчання, дистанційне навчання (згідно розпоряджень щодо організації освітнього процесу), перевернутий клас (flipped classroom), метод проєктів;

3) *інтерактивні* методи навчання: корпоративне навчання (навчання в парах, робота в малих групах), колективно-групове навчання («велике коло», мікрофон, незакінчені речення, мозковий штурм, навчаючи – вчуся); стимулювання творчої активності студентів (цікаві аналогії; фасилітована дискусія, вирішення ситуативних задач (Case study)); елементи навчального тренінгу.

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладач і студент) ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим.

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється на нижчу оцінку або ж незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle.

Рекомендована література

Фахова (основна) література:

1. Алекс В. Вайт. "Основи графічного дизайну. Третє видання". – Київ: ArtHuss, 2019.
2. Еллен Лаптон, Дженніфер Коул Філіпс. "Графічний дизайн: Нові основи". – Київ: ArtHuss, 2018.
3. Кравченко А. П. Основи композиції в декоративному мистецтві. – Харків, 2011.
4. Куленко М.Я. Основи графічного дизайну. – К., 2006.
5. Потрашкова Л.В. "Основи композиції та дизайну". Навчальний посібник. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2013.
6. Сергієнко Л. В. Декоративно-прикладне мистецтво: основи технік і технологій. – Львів, 2010.
7. Josef Albers. Interaction of Color. – Yale University Press, 2006.

Допоміжна література:

1. Дяченко С. М. Традиції та інновації в декоративно-прикладному мистецтві. – Київ, 2016.
2. Престон Блер. "Мальована анімація з Престоном Блером". – Київ: ArtHuss, 2018.
3. Стівен Геллер, Сеймур Кваст. "Графічні стилі: від вікторіанців до хіпстерів". – Київ: ArtHuss, 2018.
4. Тимошенко В. В. Основи кольорознавства в декоративному мистецтві. – Одеса, 2013.
5. Фредерік Рамстедт. "Мистецтво загишки". – Київ: ArtHuss, 2019.

6. Чекалова Г. О. Техніки декоративного живопису. – Київ, 2012.
7. Ellen Lupton. Thinking with Type: A Critical Guide for Designers, Writers, Editors, & Students. – Princeton Architectural Press, 2014.